

16. Karpchuk N. Teoretyko–metodologichni osnovy komunikacijnoi polityky / N. Karpchuk // Naukovyj visnyk Volyns'kogo nac. un–tu im. Lesi Ukrai'nyky. – Luc'k: VNU im. Lesi Ukrai'nyky, 2012. – №20 (245). – S.12–17.

17. Makarenko Je. A. Komunikatyvnyj instrumentarij zovnishn'oi' polityky // Komunikatyvni trendy mizhnarodnyh vidnosyn. Monografija. – K.: Centr vil'noi' presy, 2016. – S.53–87.

18. Ozhevan M., Dubov D. Homo ex Machina. Filososf'ki, kul'turologichni ta politychni peredumovy formuvannja konvergentnogo suspil'stva: monografija. – K.: NISD, 2017. – 272 s.

19. Pipchenko N. O. Social'ni media u strukturi zovnishn'oi' polityky providnyh mizhnarodnyh aktoriv: Monografija / N. O. Pipchenko. – K.: Centr vil'noi' presy, 2014. – 334 s.

20. Pogors'ka I. I. Innovacijna dypomatija Ukrai'ny // Komunikatyvni trendy mizhnarodnyh vidnosyn. Monografija. – K.: Centr vil'noi' presy, 2016. – S.464–510.

21. Pohepcov G. G. «Komunikatyvni tehnologii' XX stolittja». – K.: AI'terpres, 2008. – 216 s.

22. Tyhomirova Je. B. Pablik rylejshnz u globalizovanomu sviti: Monografija / Je. B. Tyhomirova. – K.: Nasha kul'tura i nauka, 2004. – 489 s.

23. Fisanov V., Osadca I. Vplyv ZMI na konsolidaciju gromads'koi' dumky u procesi jevointegracij' v Ukrai'ni ta Respublici Bolgarija (porivjal'nyj aspekt) / Mizhnarodni vidnosyny. Serija «Politychni nauky», (specvypusk) №17 (2017) [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/issue/current

24. Frolova O. Globalizacijni procesy v informacijnij sferi ta i'h vplyv na novyj svitovij porjadok// Mizhnarodni vidnosyny, Serija «Politychni nauky» (specvypusk), №17 (2017) [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/issue/current

Slobodianiuk O. G., PhD student at the Department of International Information, Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine, Kyiv), egpetuhova@gmail.com

Scientific discussion of foreign policy communications in international relations

The article deals with the main general theoretical concepts of foreign policy communications in international relations, analyzes the factors of the development of communicative technologies in the context of deepening global integration processes, finds out methodological approaches to the contemporary content of foreign policy communications of international actors.

Keywords: scientific discourse, global processes, international relations, communicative theories, foreign policy communications, international actors.

* * *

УДК 94(477+474.5+438)«2008–2017»+355

Туряниця І. А.,
кандидат історичних наук, доцент кафедри
історії Угорщини та європейської інтеграції, ДВНЗ
«Ужгородський національний університет»
(Україна, Ужгород), inna_t12@ukr.net

«ЛитПолУкрБриг» як прояв тактики «дрібних кроків» у безпековому співробітництві країн Міжмор'я

Йдеться про актуальний формат військового співробітництва країн Міжмор'я – Литви, Польщі та України – литовсько-польсько-українську бригаду – «ЛитПолУкрБриг». Вона була створена за умовами угоди, підписаної міністрами оборони трьох країн в м. Варшаві 19 вересня 2014 р. Спільний військовий підрозділ є містком транзиту стандартів НАТО. А в широкому розумінні – засобом адаптації до існуючих, як на початок XXI ст. підходів та інструментарію диверсифікованої взаємодії держав континенту у питаннях безпеки та оборони в умовах актуальних викликів. Це є перший реальний інструмент практичної співпраці військових підрозділів та оборонних відомств України, Литви та Польщі на засадах сучасних військово-комунікаційних та технічних стандартів.

Ключові слова: країни Міжмор'я, міжнародна безпека, військово-співробітництво, стандарти НАТО, литовсько-польсько-українська бригада – «ЛитПолУкрБриг».

Безпекові виклики сьогодення є актуальними не тільки для України, котра вже три роки поспіль перебуває в умовах так званої гібридної війни з Росією. Москва із завидною послідовністю здійснює періодичні акції по випробуванню міцності і консолідованості системи оборони країн НАТО, передовсім зі східного флангу відповідальності блоку. Повідомлення ЗМІ про провокації у повітряному просторі, чи у безпосередній близькості до морських кордонів країн Балтії, Скандинавії, Польщі повторюються раз у раз. Не лише у Вільнюсі, чи Варшаві, але й у Вашингтоні, Берліні, Парижі та Брюсселі дійшли висновку щодо хибності стратегії умиротворення у її сучасному варіанті, коли рішуча відповідь на провокативні ходи і демарші не давалася, щоби не викликати цим невдоволення у Кремлі. Ціна цьому може бути завелика, адже російське політичне керівництво не приховує своїх намірів утвердити нові розділові лінії на континенті, вказуючи на свою «законну» сферу впливу приблизно по теренах колишньої радянської імперії. А щоби досягти бажаного, Москва щосили розхитує існуючу систему європейської безпеки, прагнучи представити свою роль у сучасному світі як впливового гравця, з котрим усі неодмінно повинні рахуватися. І литовське політичне керівництво та дипломатія одними з перших почали називати речі своїми іменами, інколи навіть уникаючи властивих для дипломатичного обігу пом'якшених і завуальованих формулювань.

Ще у вересні 2014 р. в інтерв'ю газеті *The Washington Post* Президент Литви Даля Грібаускайте, констатує, що «російські війська все ще на території України», без дипломатичних умовностей трактувала це таким чином: «Це означає, що Європа і світ дозволяє Росії не тільки залякувати своїх сусідів, але і застосовувати військову силу проти них. Це те ж саме, що міжнародний тероризм, те, що ми бачимо в Іраку і Сирії. В Україні відбувається справжня війна. Європейський союз і більшість зі світових лідерів намагаються говорити про це, не як про війну, а як про таку собі підтримку терористичних груп». Згадала тоді політик і цинічні слова російського президента про те, що, якщо б він захотів, то його солдати за два дні зайняли б Варшаву, країни Балтії і Бухарест [4]. То що це як не відкрита погроза сусідам і неприхована декларація своїх імперських амбіцій?

В широкому контексті постановки дослідницької проблеми, ми повинні відзначити, що безпека неподільна для усіх в умовах глобалізованого світу, котрий став занадто тісним. Те, що відбувається в якійсь точці земної кулі неодмінно відлунується, часом зовсім несподівано, в іншому місці. Але у даному випадку мова йде не про якісь абстрактні містичні загрози десь там за горизонтом, а про відчутну й усвідомлювану небезпеку міжнародному порядку і виробленим з чималими зусиллями балансам та противагам у відносинах між державами континенту. Тому на існуючі виклики слід подавати адекватні відповіді. Це чітко розуміють у оборонних та дипломатичних відомствах України, Литви, й Польщі, котрі є і сусідами, і партнерами по різних напрямках співробітництва. І в сфері оборони та безпеки передовсім.

Співробітництво у цій специфічній галузі в жодному разі не може перебувати у стані проектів та задумів, і активізація співпраці збройних сил та оборонних відомств України і країн Міжмор'я зумовлена, передусім,

сучасними реаліями, що визначають нові контури безпеки початку XXI століття, в яких великий акцент робиться на ролі і значимості забезпечення регіональних осередків стабільності, котрі укріплюють систему безпеки у глобальному відношенні. У цьому контексті, важливими заходами міжнародного військового співробітництва є багатонаціональні військові навчання, котрі дозволяють в умовах, максимально наближених до реальних, всебічно вдосконалювати рівень бойової підготовки підрозділів Збройних Сил України та набувати характеристик взаємосумісності і бойової готовності, необхідних для виконання ними миротворчих, гуманітарних, пошуково-рятувальних та інших завдань [1]. Вони націлені на одержання багатоцінного військового досвіду, що набувається за короткий час відпрацювання спільних дій у багатонаціональному середовищі. І створення «ЛитПолУкрБригу» є яскравим прикладом цього.

Таким чином, предметом нашого дослідження є військова співпраця країн Міжмор'я – України, Польщі та Литви у специфічному форматі тристороннього військового тактичного підрозділу, котрий став уособленням взаємодії трьох держав-партнерів у мілітарній сфері, що набула конкретного інституційного оформлення. Нашою метою є прагнення довести, що тактика наповнених конкретним змістом «дрібних кроків» навіть у такій важливій і багатоаспектній сфері як безпека і протидія військово-стратегічним викликам може мати не лише плідні результати сьогодні, але й здатна створювати платформу досвіду, котрий принагодиться для розширення і поглиблення взаємодії щодо проблем забезпечення безпеки країн-партнерів у подальшому.

Ідея виникнення цього доволі специфічного формату безпекової взаємодії була надзвичайно актуальною в першу чергу для України, хоча буде помилкою відкидати зацікавлення Польщі, тим паче Литви, котра і виступила ініціатором її створення.

Протягом часів незалежності приспопам'ятна «багатовекторність» зовнішньої політики України включала і побудову певної моделі співпраці з НАТО. Але з обов'язковою умовою не дратувати цим впливового східного сусіда. Тому відносини в дуеті Україна–НАТО перебували у стані припливів/відпливів залежно від політичної кон'юнктури, зовнішньополітичних орієнтацій держави під час каденції відповідних президентів. Віктор Ющенко позиціонував себе як послідовний прихильник євроатлантичної інтеграції України. І справді, протягом 2005–2009 рр. було чимало зроблено у цьому напрямі. Хоч реальних кроків було менше від урочистих декларацій, але, тим не менше, співпраця України й НАТО у різних аспектах її проявів йшла по висхідній. Це самим безпосереднім чином впливало і на взаємодію країн Міжмор'я у сфері безпеки та оборони.

У 2008 році під час брюссельської зустрічі керівників оборонних відомств Литви, Польщі та України, майбутню військову та оборонну кооперацію окреслили саме у вигляді спільного миротворчого підрозділу, який внаслідок подальших перемовин переформатований до рівня бригади. Саме під час цієї зустрічі відбулося підписання договору про створення спільного багатонаціонального литовсько-польсько-українського миротворчого підрозділу, наразі на рівні батальйону.

Імпульс українсько-литовсько-польської ініціативи не був втрачений навіть за короткочасної президентської каденції Віктора Януковича. У квітні 2011 р. у Києві відбулася зустріч Міністра охорони краю Литви пані Р. Юкнявічене з Міністром оборони України М. Єжелем. Під час переговорів були визначені подальші перспективні напрямки розвитку двосторонніх відносин в галузі оборони. Зокрема, керівники військових відомств України та Литви висловилися за продовження плідного співробітництва у сферах підготовки офіцерських кадрів, молодших командирів та сержантського складу, мовної підготовки українських військовослужбовців. Більше того, Р. Юкнявічене наголосила, що не уявляє майбутнього Європи без України, як впливового гравця у галузі безпеки і оборони [9]. Однією з важливих тем обговорення під час зустрічі міністрів оборони двох країн була реалізація ініціативи щодо створення спільного литовсько-польсько-українського підрозділу «ЛитПолУкрБригу» [5]. На переконання обох керівників, цей тристоронній військовий проект, має неабияке значення в контексті зміцнення безпеки на всьому європейському просторі. Але, наразі, навіть після цієї переконливої заяви до конкретних кроків по інституційному оформленню цього проекту справа не дійшла. Не було навіть укладено відповідної угоди, котра би могла дати старт його практичній реалізації.

Кримська криза 2014 року таки підштовхнула до практичних кроків у цьому напрямі. Черговий євроатлантичний поворот у зовнішній політиці України, здійснений вже за умов суттєвого погіршення становища країни внаслідок відторгнення Криму та розв'язання «гібридної» війни на Сході вимагали креативності та активних зусиль і дипломатичного, і оборонного відомств України. Було «розморожено» попередні ініціативи взаємодії по лінії Україна–НАТО, що передбачало також більш жваві заходи співпраці з такими перевіреними партнерами, як Литва та Польща. Наслідком втілення в життя цих намірів та мотивацій цих стала Угода між Кабінетом Міністрів України, Урядом Литовської Республіки і Урядом Республіки Польща щодо створення спільної литовсько-польсько-української бригади «ЛитПолУкрБриг», підписаної міністрами оборони трьох країн в м. Варшаві 19 вересня 2014 року [11]. На момент створення до складу бригади мали увійти бійці 80-ої окремої аеромобільної бригади Збройних сил України. Цією угодою започатковувалася практика спільних військових навчань, а при нагоді й участь пізніше й «ЛитПолУкрБригу» у миротворчих військових операціях.

Верховна Рада України ратифікувала Угоду 4 лютого 2015 року [2], а 20 лютого Петро Порошенко підписав Закон «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Литовської Республіки, Урядом Республіки Польща стосовно створення спільної військової частини». 24 липня 2015 року у Львові глави оборонних відомств України, Польщі та Литви підписали Технічну угоду [15] щодо інституційних та інфраструктурних аспектів функціонування спільної литовсько-польсько-української військової частини та її командування. Згідно контексту домовленостей, три країни, створюючи спільний армійський підрозділ, чітко усвідомлювали, що участь у ньому представників армій двох країн НАТО і України, котра наразі

перебуває за межами Північно-Атлантичного альянсу дозволить українським солдатам і офіцерам засвоїти військові стандарти блоку. Головне завдання бригади мало полягати в участі у миротворчих місіях, а також укріпленні регіональної військової співпраці та надання допомоги Україні у відповідальний період реформування її збройних сил.

Командування бригади дислокується у Любліні. До складу цього командного ядра входять 58 польських, 18 українських та 5 литовських військовослужбовців. Підрозділи бригади залишаються у місцях постійного розташування на теренах своїх держав і вони підпорядковуються командувачу багатонаціональної бригади під час вишколів та операцій. Мова йде про бійців 80-ї окремої аеромобільної бригади Збройних сил України, литовський Батальйон уланів Великої князів Литовської Бірутес та польський 5 батальйон підгалинських стрільців, а також артилерія, зенітники, сапери та логісти з польської 21 бригади підгалинських стрільців. В цілому – приблизно 4,5 тисячі військовослужбовців [13].

Своєрідним іспитом щодо спроможності «ЛитПолУкрБригу» реагувати на сучасні виклики і загрози, а також адаптувати військовослужбовців трьох країн до єдиного комунікаційного середовища стало перше спільне навчання «Brave Band», що розпочалося 1 лютого 2016 року у Любліні за участю командування бригади [3]. З 7 по 17 червня 2016 року на полігоні «Нова Демба» у Польщі Литовсько-польсько-українська бригада розпочала польовий вишкіл за сценарієм операцій зі стабілізації в рамках навчання НАТО «Anaconda-2016». У ньому взяли участь понад 31000 військовослужбовців із 23 країн світу. Український взвод 80-ї окремої десантно-штурмової бригади увійшов до складу польського батальйону [6]. До навчань, що проходили на території навчального центру «Нова Демба» залучалися підрозділи Литовсько-Польсько-Української бригади, механізованої бригади Збройних Сил Угорщини та механізований і танковий батальйони Збройних Сил Республіки Польща [10].

«ЛитПолУкрБригу» з метою встановлення стану її бойової готовності, отримання експертної оцінки щодо готовності бригади до планування, організації та проведення операцій із підтримання миру за стандартами НАТО узяла участь у сертифікаційних навчаннях. Зазначені багатонаціональні навчання під кодовою назвою «Common challenge – 2016» відбувались протягом 8–16 грудня 2016 р. на польському полігоні «Нова Демба». За їхніми результатами бригада підтвердила готовність виконувати місії з підтримання миру відповідно до стандартів НАТО, а командування «ЛитПолУкрБригу» було визнано цілком боєздатним підрозділом, що було підкріплено підписанням відповідного Сертифікату. У змісті Сертифікату зазначено, що «з урахуванням результатів оцінки, зробленої Міжнародною групою сертифікації під час виконання «Common challenge – 16», використовуючи процедури «Програми НАТО», критеріїв «Оцінки бойових та оперативних можливостей військових частин» (CREVAL) та національних критеріїв, «Литовсько-Польсько-Українська бригада здатна виконувати свої завдання» [7]. На практиці це означатиме, якщо до цього часу навчання бригади проводилися на рівні підрозділів на полігоні у Яворові

Львівської області, то сертифікація дала змогу перейти до формату навчань штабу бригади у відповідності до західних стандартів [8].

Не можна обійти стороною інші досягнення наших країн у співробітництві в оборонній та військовій сферах. Другий рік поспіль продовжується програма співробітництва в рамках військової підготовки українських військовослужбовців у Литві відповідно до стандартів НАТО. Продовжується успішна співпраця у галузі військової освіти. Більше 50-ти військовослужбовців Збройних Сил України з 2007 року пройшли навчання на фахових та мовних курсах у Військовій академії Збройних Сил Литви. Окремо необхідно зазначити залучення військових інструкторів Збройних Сил Литовської, Латвійської та Естонської республік до процесу формування у складі Збройних Сил України Сил спеціальних операцій за стандартами НАТО.

Для України наявність такого роду співпраці є справою престижу, і свого року піар-акцією в очах східного сусіда, котрий сповнений наразі недобррозумливих намірів і не вельми це приховує. І, як неодноразово зазначали у прес-службах оборонних відомств Литви, Польщі та України спільна бригада є символом єднання трьох народів [12].

5 жовтня 2017 року у Люблінській цитаделі відбулися урочистості з нагоди другої річниці створення Литовсько-Польсько-Української бригади, під час котрих було укладено тристоронню угоду про співпрацю стосовно функціонування бригади та було проведено церемонію передачі їй Бойового Прапора. Зазначена угода стосувалась питання створення правової бази, яка дозволить бригаді при нагоді брати участь в інтернаціональних миротворчих операціях.

Було також здійснено вагомий символічний жест. Багатонаціональна військова бригада Литви, Польщі та України отримала ім'я гетьмана Костянтина Острозького – крупного українського аристократа та військового діяча Литви часів середньовіччя. Родина князів Острозьких відносилась також до службової аристократичної верстви історичної Речі Посполитої. Тому знакова фігура князя Острозького мала стати наочним прикладом тягlosti історичної традиції співпраці наших трьох держав у військовій сфері. В урочистостях взяли участь військовослужбовці з частин Польщі, Литви та України, афілійованих до складу бригади [13].

Як заявив з цього приводу глава оборонного відомства Республіки Польщі Антоній Мацеревич: «Ця угода змінює форму цієї бригади. Віднині бригада зможе брати участь у заходах, які є необхідними тоді, коли мир перебуває під загрозою. Це добрий знак, який дозволить нашим народам, а насамперед бригаді, діяти заради безпеки Центрально-Східної Європи». Окрім цього, А. Мацеревич заявив, що сьогодні у важкі для України часи, вони прагнутимуть цим надати намірам допомоги України виразного і відчутного практичного наповнення [14].

Поступова інтеграція України у європейську систему колективної безпеки, стрижнем котрої є взаємодія в рамках Північно-Атлантичного альянсу є основою формування системи національної безпеки України. Досвід наших партнерів, Литви й Польщі передусім, свідчить, що у питаннях забезпечення безпеки немає потреби «винаходити велосипед». Слід спиратися на

безальтернативний варіант вибору за умов, коли третього шляху, окрім «парасольки НАТО», або ж «євразійського даху» під егідою Росії немає. Саме НАТОвська «парасолька», не дивлячись на застосування тактики дрібних провокацій з боку Росії, є гарантією того, що спроби Москви реанімувати імперську зовнішню політику не зможе стати серйозною загрозою для держав Балтії, чи Польщі.

Входження України до європейського і світового безпекового простору сприяє також підвищенню авторитету нашої держави. Співпраця з європейськими партнерами у сфері безпеки навіть у регіональному форматі, як на даний момент, створює передумови до повномасштабного входження України до загальноєвропейського безпекового простору, хоча наразі мова йде лише про політичну тактику «дрібних кроків». Але цим досвід співпраці з Литвою та Польщею у рамках «ЛитПолУкрбригу» не нівелюється. Спільний військовий підрозділ є містком транзиту стандартів НАТО. А в широкому розумінні – засобом адаптації до існуючих, як на початок ХХІ ст. підходів та інструментарію диверсифікованої взаємодії держав континенту у питаннях безпеки та оборони в умовах актуальних викликів. Відтак, «ЛитПолУкрбриг» з привабливого зовнішньополітичного піар-проекту перетворився у перший реальний інструмент практичної тісної і регулярної співпраці військових підрозділів та оборонних відомств України, Литви та Польщі на засадах сучасних військово-комунікаційних та технічних стандартів, підтверджених у процесі сертифікації наприкінці 2016 року. Але цей формат обіцяє стати своєрідним стартом до вибудовування й апробації регіональних моделей унебезпечення флангів НАТО від несподіванок і загроз, а також доповнює існуючі засоби оборони і забезпечення безпеки і України, і її партнерів – Литви та Польщі додатковими засобами та гарантіями.

Список використаних джерел

1. Беззуб І. Україна – НАТО: стан та перспективи взаємовідносин / І. Беззуб, отримано доступ 01 січня 2018. – http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2751:ukrajina-nato-stan-ta-perspektivi-vzaemovidnosin&catid=8&Itemid=350
2. Верховна Рада проголосувала за створення інтернаціонального батальйону. Заголовок з екрану, отримано доступ 10 березня 2018, Litpolukrbrig. – <http://styknews.info/novyny/polityka/2015/02/04/verkhovna-rada-progolosuvala-za-stvorennia-internatsionalnogo-batalionu-1>
3. Військовослужбовці ЛИТПОЛУКРБРИГ у Любліні розпочали перше спільне навчання «Brave Band» / Офіційний сайт Міністерства Оборони України. Заголовок з екрану, отримано доступ 10 грудня 2017. – <http://www.mil.gov.ua/news/2016/02/01/vijskovosluzhbovczi-litpolukrbrig-u-lyublini-rozpochali-pershe-spilne-navchannya-brave-band/>
4. Даля Грибаускайте: Россия – террористическое государство. Заголовок з екрану, отримано доступ 12 січня 2018. – <http://kyiv.osp-ua.info/politics/10576-dalja-gribauskaite-rossija-terroristicheskoe-gosudarstvo.html>
5. Керівництво оборонних відомств України, Польщі і Литви підписало у Брюсселі Лист намірів щодо створення спільної литовсько-польсько-української миротворчої бригади «ЛитПолУкрбриг» / Офіційний сайт Міністерства Оборони України. Заголовок з екрану, отримано доступ 12 грудня 2017. – Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua>.
6. Литовсько-польсько-українська бригада розпочала участь у навчанні «Анаконда-2016» / Офіційний сайт Міністерства Оборони України. Заголовок з екрану, отримано доступ 10 грудня 2017. –

<http://www.mil.gov.ua/news/2016/06/07/litovsko-polsko-ukrainska-brigada-rozpochala-uchast-u-navchanni-anakonda-2016>

7. Litpolukrbrig «w gotowosci do dzialań». Заголовок з екрану, отримано доступ 15 березня 2018. – <http://www.defence24.pl/534264.litpolukrbrig-w-gotowosci-do-dzialan>

8. Міноборони РП: Участь ЛитПолУкрБригу в міжнародних – вже незабаром. Заголовок з екрану, отримано доступ 15 березня 2018. – <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2164798-minoboroni-rp-ucast-litpolukrbrigu-v-miznarodnih-misiah-vze-nezabarom.html>

9. Міністр охорони краю Литовської Республіки Раса Юкнявічнен: «Майбутнього Європи я не уявляю без України, як впливового гравця у галузі безпеки і оборони». Заголовок з екрану, отримано доступ 12 грудня 2017. – <http://www.mil.gov.ua/news>.

10. Навчання «Анаконда-2016» завершено, навчальну мету – досягнуто / Офіційний сайт Міністерства Оборони України. Заголовок з екрану, отримано доступ 10 лютого 2018. – <http://www.mil.gov.ua/news/2016/06/17/navchannya-anakonda-2016-zavershenonavchalu-metu-dosyagnuto/>

11. Підписано Угоду щодо створення спільної литовсько-польсько-української бригади / Офіційний сайт Міністерства Оборони України. Заголовок з екрану, отримано доступ 10 грудня 2017. – <http://www.mil.gov.ua/news/2014/09/19/pidpisano-ugodu-shhdou-stvorennia-spilnoi-litovsko-polsko-ukrainskoi-brigadi/>

12. «Спільна Литовсько-Польсько-Українська бригада – символ єднання наших народів», – Міністр оборони України Степан Полторак / Офіційний сайт Міністерства Оборони України. Заголовок з екрану, отримано доступ 10 лютого 2018. – <http://www.mil.gov.ua/news/2017/10/05/spilna-litovsko-polsko-ukrainska-brigada-simvol-ednannya-nashih-narodiv-ministr-oboroni-ukraini-stepan-poltorak/>

13. Сьогодні ЛитПолУкрбриг офіційно надають ім'я гетьмана Костянтина Острозького. Заголовок з екрану, отримано доступ 10 березня 2018. – <http://www.polradio.pl/5/38/Artykul/328985>

14. Україна, Польща і Литва уклали тристоронню угоду про співпрацю у сфері функціонування Литовсько-Польсько-Української бригади (ЛитПолУкрбриг). Заголовок з екрану, отримано доступ 18 березня 2018. – <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2318929-ukraina-polsa-i-litva-pidpisali-ugodu-pro-litpolukrbrig.html>

15. У Львові підписано тристоронню Технічну угоду про функціонування спільної військової частини «Литполукрбриг» / Офіційний сайт Міністерства Оборони України. Заголовок з екрану, отримано доступ 10 грудня 2017. – <http://www.mil.gov.ua/news/2015/07/24/u-lvovi-pidpisano-tristoronnyu-tehnichnu-ugodu-pro-funkcionuvannya-spilnoi-vijskovoi-chastini-litpolukrbrig/>

References

1. Bezzub I. Ukrai'na – NATO: stan ta perspektyvy vzajemvidnosyn / I. Bezzub, otrymano dostup 01 sichnja 2018. – http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2751:ukrajina-nato-stan-ta-perspektivi-vzaemovidnosin&catid=8&Itemid=350
2. Verhovna Rada progolosuvala za stvorennja internacional'nogo batal'jonu. Zagolovok z ekranu, otrymano dostup 10 bereznja 2018, Litpolukrbrig. – <http://styknews.info/novyny/polityka/2015/02/04/verkhovna-rada-progolosuvala-za-stvorennia-internatsionalnogo-batalionu-1>
3. Vijs'kovosluzhbovczi LYTPOLUKRBRIG y Ljublini rozpochaly pershe spil'ne navchannja «Brave Band» / Oficijnyj sajт Ministerstva Oborony Ukrai'ny. Zagolovok z ekranu, otrymano dostup 10 grudnja 2017. – <http://www.mil.gov.ua/news/2016/02/01/vijskovosluzhbovczi-litpolukrbrig-u-lyublini-rozpochali-pershe-spilne-navchannya-brave-band/>
4. Dalja Gribauskaite: Rossija – terroristicheskoe gosudarstvo. Zagolovok z ekranu, otrymano dostup 12 sichnja 2018. – <http://kyiv.osp-ua.info/politics/10576-dalja-gribauskaite-rossija-terroristicheskoe-gosudarstvo.html>
5. Kerivnyctvo oboronnyh vidomstv Ukrai'ny, Pol'shhi i Lytyv pidpysalo u Brjusseli Lyst namiriv shhdou stvorennja spil'noi' lytovs'ko-pol's'ko-ukrai'ns'koi' myrotvorchoi' brygady «LytPolUkrbrig» / Oficijnyj sajт Ministerstva Oborony Ukrai'ny. Zagolovok z ekranu, otrymano dostup 12 grudnja 2017. – Rezhym dostupu: <http://www.mil.gov.ua>.
6. Lytovs'ko-pol's'ko-ukrai'ns'ka brygada rozpochala uchast' u navchanni «Anakonda-2016» / Oficijnyj sajт Ministerstva Oborony

України. Zagolovok z ekranu, otrymano dostup 10 grudnja 2017. – <http://www.mil.gov.ua/news/2016/06/07/litovsko-polsko-ukrainska-brigada-rozpoznala-uchast-u-navchanni-anakonda-2016>

7. Litpolukrbrig «w gotowosci do dzialan». Zagolovok z ekranu, otrymano dostup 15 bereznja 2018. – <http://www.defence24.pl/534264,litpolukrbrig-w-gotowosci-do-dzialan>

8. Minoborony RP: Uchast' LytPolUkrBrygu v miznarodnyh – vzhe nezabaron. Zagolovok z ekranu, otrymano dostup 15 bereznja 2018. – <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2164798-minoboroni-rp-uchast-litpolukrbrigu-v-miznarodnih-misiah-vze-nezabaron.html>

9. Ministr ohorony kraju Lytovs'koi' Respubliki Rasa Juknjavichjenje: «Majbutn'ogo Jevropy ja ne ujavljaju bez Ukrainy, jak vplyvovogo gravca u galuzi bezpeky i oborony». Zagolovok z ekranu, otrymano dostup 12 grudnja 2017. – <http://www.mil.gov.ua/news>

10. Navchannja «Anakonda-2016» zaversheno, navchal'nu metu — dosjagnuto / Oficijnyj sayt Ministerstva Oborony Ukrainy. Zagolovok z ekranu, otrymano dostup 10 ljutogo 2018. – <http://www.mil.gov.ua/news/2016/06/17/navchannya-anakonda-2016-zaversheno-navchalnu-metu-dosyagnuto/>

11. Pidpysano Ugodu shhodo stvorennja spil'noi' lytovs'ko-pol's'ko-ukrai'ns'koi' brygady / Oficijnyj sayt Ministerstva Oborony Ukrainy. Zagolovok z ekranu, otrymano dostup 10 grudnja 2017. – <http://www.mil.gov.ua/news/2014/09/19/pidpisano-ugodu-shhodo-stvorennja-spilnoi-litovsko-polsko-ukrainskoi-brigady/>

12. «Spil'na Lytovs'ko-Pol's'ko-Ukrai'ns'ka brygada – symbol jednannja nashyh narodiv», – Ministr oborony Ukrainy Stepan Poltorak / Oficijnyj sayt Ministerstva Oborony Ukrainy. Zagolovok z ekranu, otrymano dostup 10 ljutogo 2018. – <http://www.mil.gov.ua/news/2017/10/05/spilna-litovsko-polsko-ukrainska-brigada-simvol-ednannya-nashih-narodiv-ministr-oboroni-ukraini-stepan-poltorak/>

13. S'ogodni LytPolUkrbryg oficijno nadadut' im'ja get'mana Kostjantyna Ostroz'kogo. Zagolovok z ekranu, otrymano dostup 10 bereznja 2018. – <http://www.polradio.pl/5/38/Artykul/328985>

14. Ukraini, Pol'shha i Lytva uklaly trystoronnju ugodu pro spivpracju u sferi funkcionuvannja Lytovs'ko-Pol's'ko-Ukrai'ns'koi' brygady (LytPolUkrbryg). Zagolovok z ekranu, otrymano dostup 18 bereznja 2018. – <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2318929-ukraina-polsa-i-litva-pidpisali-ugodu-pro-litpolukrbrig.html>

15. U Lvovi pidpysano trystoronnju Tehnichnu ugodu pro funkcionuvannja spil'noi' vijs'kovoï chasty ny «LytPolUkrbryg» / Oficijnyj sayt Ministerstva Oborony Ukrainy. Zagolovok z ekranu, otrymano dostup 10 grudnja 2017. – <http://www.mil.gov.ua/news/2015/07/24/u-lvovi-pidpisano-tristoronnyu-tehnichnu-ugodu-pro-funkcionuvannya-spilnoi-vijskovoi-chastini-litpolukrbrig/>

Turianytsia I. A., candidate of historical sciences, Department of the History of Hungary and European Integration, Uzhorod National University (Ukraine, Uzhorod), inna_t12@ukr.net

«LitPolUkrBrig» as a manifestation of the tactics of «small steps» in the sphere of security cooperation between the countries of the «Intermarium»

The article deals with the current format of military cooperation between the countries of the Intermarium – Lithuania, Poland and Ukraine – Lithuanian-Polish-Ukrainian brigade – «LitPolUkrBrig». It was created under the terms of an agreement signed by the Defense ministers of the three countries in Warsaw on September 19, 2014. Shared military unit is the bridge to NATO standards transition (transfer). And in a broad sense – a way of adaptation to existing, as at the beginning of the XXI century. approaches and tools for the diversified interaction of the continent's states in matters of security and defense in the face of urgent challenges. This is the first real instrument of practical cooperation between military divisions and defense departments of Ukraine, Lithuania and Poland on the basis of modern military-communication and technical standards. The main task of the brigade is not enough to participate in peacekeeping missions, as well as to strengthen regional military cooperation and help Ukraine during the crucial period of reforming its armed forces.

At the end of 2016 the brigade passed certification training, which confirmed the acquisition of full operational capabilities. In practice, this will mean that if by that time the brigades were trained at the level of the units at the firing range in Yavorovo, Lviv region, the certification made it possible to proceed to the brigade headquarters training format in accordance with Western standards

Keywords: the countries of the Intermarium, international security, military cooperation, NATO standards, Lithuanian-Polish-Ukrainian brigade – «LitPolUkrBrig».

УДК 32.323.1:316.7+342.7

Угрин Л. Я.,

кандидат політичних наук, доцент кафедри теорії та історії політичної науки, Львівський національний університет ім. Івана Франка (Україна, Львів), uhryn_l@ukr.net

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ: ПРОБЛЕМИ СПІВІДНОШЕННЯ КУЛЬТУРНИХ І ПОЛІТИЧНИХ ВИМІРІВ

Проаналізовано особливості співвідношення етнічного (культурного) і політичного (сромадянського) вимірів національної ідентичності як інтегративної і базової моделі політичної ідентифікації для суспільств епохи Модерну. З'ясовано, що поєднуваність політичних і культурних чинників у формуванні національних ідентичностей зумовлено історичними особливостями націєбудівництва та цивілізаційним контекстом. Доведено, що попри етнічне й культурно-релігійне підґрунтя близькості націй, національна ідентичність сформувалась значною мірою результатом діяльності інститутів держави і політичної еліти по консолідації політичного соціуму. Визначено, що держава відіграла вагомий роль у політизації національних спільнот і виступила інструментом внутрішньої інтеграції й універсалізації, подолавши за допомогою політик культурної, мовної і релігійної уніфікації донаціональну різноманітність спільнот.

Ключові слова: національна ідентичність, нація, націоналізм, національна держава, модернізація.

Формування соціального і політичного порядку у сучасних державах пов'язується з формуванням універсалістських інтегративних моделей політичних колективних ідентичностей, в межах яких можуть бути відтворені розмаїття групових та індивідуальних ідентичностей, які, однак, не заперечують спільну ідентичність. Їх ідентичностей актуалізується в умовах плюралізації і фрагментації сучасних суспільств; вони – необхідна умова їх консолідації, легітимації політичного порядку, взаємодії з іншими державами. Локусом універсального і його відображенням в ідентифікаційній структурі індивіда, суспільства і держави з часів Модерну була і залишається значною мірою національна ідентичність – «само собою зрозуміла» форма «самовизначення і самоорієнтації індивіда у світі».

Теоретичні проблеми національних ідентичностей ґрунтовно досліджувались багатьма вченими у межах різних пізнавальних парадигм – примордіалізму, конструктивізму, постколоніалізму, постмодернізму. Впливові концепції національної ідентичності розробили Б. Андерсон, Г. Бгабга, Р. Брубейкер, Ю. Габермас, С. Гантінгтон, Е. Гелнер, М. Гібернау, Е. Гідденс, Л. Грінфельд, А. Етціоні, К. Калхун, Е. Сміт, К. Хюбнер, Б. Як та ін. Різні аспекти національної ідентичності досліджували українські науковці В. Андрущенко, Т. Воропай, В. Даренська, Г. Касьянов, М. Козловець, А. Колодій, М. Куц, Г. Луцишин, Л. Нагорна, Н. Пелагеша, М. Попович, Л. Хашієва та ін. Однак, багатоаспектність сучасних націй та їх ідентичностей, функціонування в умовах глобалізації зумовлюють актуальність осмислення нових проблем і вимірів. У цьому контексті важливим є розуміння співвідношення культурного та політичного вимірів у національній ідентичності, що і є метою статті.

Національна ідентичність як «складна конструкція» генеалогічно пов'язана з культурно-історичними особливостями етнічних груп, що стали, за Е. Смітом, її «етнічними ядрами» [6, с. 24, 26, 47–51]; з будівництвом національних держав та формування націй як універсальних форм соціальної колективності великих спільнот, що постали результатом процесів модернізації